

Dr. Δήμητρα Απ.Γεωργίου

Διδάσκουσα Τ.Επ.Ε.Κ.Ε. Πανεπι-
στημίου Πατρών

▶ Ελλάδα

Έρευνα σε:

Burnout
(Εξουθένωση)

Education
(Εκπαίδευση)

Student Dropout
(Εγκατάλειψη Σπου-
δών)

Work Engagement
(Δέσμευση)

Job satisfaction
(Εργασιακή Ικανοποι-
ηση)

HR in Education
(Ανθρώπινο Δυναμικό
στην Εκπαίδευση)

**Educational
Management**
(Εκπαιδευτική Διοί-
κηση)

Flipped Classroom
(Ανεστραμμένη τάξη)

Βιογραφικό

Η Δήμητρα Γεωργίου του Αποστόλη είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Πατρών και διδάσκουσα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Εκπαιδευτική Ηγεσία του Πανεπιστημίου Πατρών στο Τμήμα το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας.

Το θέμα της Διδακτορικής της Διατριβής είναι «Σύγχρονες ποσοτικές μέθοδοι για τη μελέτη της εντατικοποίησης, ικανοποίησης και εξουθένωσης των φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης».

Το γνωστικό αντικείμενο της κας Γεωργίου Δήμητρας είναι η Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων (Human Resource Management) και κεντρικοί τομείς ειδικότητάς της αποτελούν θέματα που σχετίζονται με την Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, Εργασιακή Ικανοποίηση, Εργασιακή Εξουθένωση και Εργασιακή Δέσμευση στην εκπαίδευση.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται:

- στη μελέτη της εξουθένωσης στον εργασιακό χώρο -ηγεσία και ανθρώπινο δυναμικό- και κυρίως στον εκπαιδευτικό χώρο -διδάσκοντες και διδασκόμενοι-,
- στη μελέτη διοίκησης της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών μονάδων αι οργανισμών,
- στη μελέτη της εργασιακής ικανοποίησης, εξουθένωσης, κινητοποίησης, συναισθηματικής νοημοσύνης και δέσμευσης του ανθρώπινου δυναμικού στον εργασιακό χώρο και κυρίως στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς,
- στη μελέτη της ικανοποίησης, εξουθένωσης, δέσμευσης, και εγκατάλειψης των σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- στη μελέτη της εκπαιδευτικής διαδικασίας της ανεστραμμένης τάξης και εκπαιδευτικών μεθόδων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- σε εφαρμογές ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων για τη δημιουργία υποδειγμάτων σε θέματα που ανήκουν στον κλάδο των Κοινωνικών Επιστημών.
- στη μελέτη αξιοπιστίας και προσαρμογής κλιμάκων μέτρησης φαινομένων σχετιζόμενων με την εξουθένωση στον εκπαιδευτικό χώρο.

Το επιστημονικό της έργο περιλαμβάνει εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με σύστημα κριτών, συμμετοχή με παρουσίαση εργασιών σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια και σε πανελλήνια επιστημονικά συνέδρια σε θέματα που ανήκουν στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα.

Διδακτικό έργο σε Προπτυχιακό Επίπεδο

Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων (Θεωρία) ΑΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	17/10/2016 - 10/02/2017
Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων (Θεωρία) ΑΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	13/10/2014 - 13/02/2015
Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία & Εργαστήριο) ΑΤΕΙ Πάτρας Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	26/08/2013 - 20/09/2013

Emotional Intelligence
(Συναισθηματική Νοη-
μοσύνη)

Ξένες Γλώσσες:

Αγγλικά Γ2

Γαλλικά B1

Ισπανικά

Εκπαίδευση

2019

Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων
(Ph.D.)

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων,
Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελ-
λάδα

Θέμα: Σύγχρονες ποσοτικές μέ-
θοδοι για τη μελέτη της εντα-
τικοποίησης, ικανοποίησης και
εξουθένωσης των φοιτητών της
τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

2003

**Master In Business Administra-
tion (MBA)**

University of Central Lancashire,
Preston, United Kingdom

Business School

Θέμα πτυχιακής: A Review And
Analysis Of Factors That Influ-
ence The Success And Failure Of
A Change Management Project.
Review Of Literature And Review
Of Practice: University Of Central
Lancashire.

2002

**BSc Combined Honours In
Management With Economics**
(B.Sc.)

University of Central Lancashire,
Preston, United Kingdom

Business School

Θέμα πτυχιακής: Training In Al-
pha Bank-Case Study.

1999

**Επιχειρηματικότητα και Δεοντολογία (Εργα-
στήριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

26/08/2013 - 20/09/2013

**Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία & Εργαστή-
ριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

25/02/2013 - 05/07/2013

**Επιχειρηματικότητα και Δεοντολογία (Εργα-
στήριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

25/02/2013 - 05/07/2013

**Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία & Εργαστή-
ριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

01/10/2012 - 15/02/2013

Επιχειρηματικότητα και Δεοντολογία (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

01/10/2012 - 15/02/2013

**Αρχές Επικοινωνιών και Νέες Τεχνολογίες (Θε-
ωρία)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

28/02/2012 - 30/04/2012

**Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία & Εργαστή-
ριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

20/02/2012 - 22/06/2012

**Αρχές Επικοινωνιών και Νέες Τεχνολογίες (Θε-
ωρία)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

21/11/2011 - 10/02/2012

Διαφήμιση και Δημόσιες Σχέσεις (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

03/10/2011 - 10/02/2012

**Επιχειρηματικότητα και Δεοντολογία (Εργα-
στήριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

02/03/2011 - 24/06/2011

**Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία & Εργαστή-
ριο)**

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

14/02/2011 - 24/06/2011

Certificate in Foundation Studies

University of Central Lancashire,
Preston, United Kingdom

Business School

Πρόσθετα πτυχία

2018

Βεβαίωση Εκπαιδευτικής Επάρκειας Εκπαιδευτών Ενηλίκων της Μη Τυπικής Εκπαίδευσης

Κωδικός Πιστοποίησης EB 36155, (Υ.Α. ΓΠ/20082/2012 Φ.Ε.Κ. 2844 τ.Β'/2012).

2014

Δίπλωμα στην Εφαρμοσμένη Συμβουλευτική

Κέντρο Εφαρμοσμένης Ψυχοθεραπείας & Συμβουλευτικής Θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση. Κέντρο Δια Βίου Μάθησης. Μέλος της Βρετανικής Εταιρείας Συμβουλευτικής & Ψυχοθεραπείας (BACP).

2006

Η/Υ

ECDL progress

1999

Oxford Cambridge and RSA Examinations

RSA Computer Literacy And Information Technology Stage I, OCR Certificate.

Ενδιαφέροντα

- ▶ Λογοτεχνία
- ▶ Αθλητισμός (κατοχή μάρως ζώνης & 2 Dan στο ολυμπιακό άθλημα Tae-Kwon-Do)

Διαφήμιση και Δημόσιες Σχέσεις (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

14/02/2011 - 16/02/2011

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

22/09/2010 - 11/02/2011

Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

22/09/2010 - 11/02/2011

Τεχνολογίες Γραφείου (Εργαστήριο)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

04/11/2009 - 02/07/2010

Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

21/09/2009 - 02/07/2010

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

21/09/2009 - 02/07/2010

Συμπεριφορά Καταναλωτή (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

21/09/2009 - 02/07/2010

Δημόσιες Σχέσεις (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

22/09/2008 - 03/07/2009

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

22/09/2008 - 03/07/2009

Δημόσιες Σχέσεις (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

08/10/2007 - 04/07/2008

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

08/10/2007 - 04/07/2008

Δημόσιες Σχέσεις (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

02/05/2007 - 05/07/2007

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

09/10/2006 - 05/07/2007

Στοιχεία Επικοινωνίας

✉ dgeorgioy@upatras.gr

✉ engladim@yahoo.gr

📞 live:.cid.aa44944e617a738

🆔 orcid.org/0000-0002-6764-7306

🔍 Google Scholar

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

20/02/2006 - 30/06/2006

Βιομηχανικό Μάρκετινγκ (Θεωρία)

ΑΤΕΙ Πάτρας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

26/09/2005 - 14/02/2006

Διδακτικό έργο σε Μεταπτυχιακό Επίπεδο

Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων σε Εκπαιδευτικούς Οργανισμούς

Πανεπιστήμιο Πατρών

Εκπαιδευτική Ηγεσία

2021 - σήμερα

ΔΠΜΣ που συνδιοργανώνεται από τα Τμήματα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας, Διοίκησης Επιχειρήσεων, και Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Πατρών

Εργασιακή Ικανοποίηση και Εξουθένωση στην Εκπαίδευση

Πανεπιστήμιο Πατρών

Εκπαιδευτική Ηγεσία

2021 - σήμερα

ΔΠΜΣ που συνδιοργανώνεται από τα Τμήματα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας, Διοίκησης Επιχειρήσεων, και Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Πατρών

Αρχές Στατιστικής και Ανάλυσης Δεδομένων (Εργαστήριο)

Πανεπιστήμιο Πατρών

Πληροφορική Επιστημών Ζωής

2019 - σήμερα

ΔΠΜΣ που συνδιοργανώνεται από τα Τμήματα Ιατρικής, Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής, Βιολογίας και Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου Πατρών

Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια

Συμμετείχε με παρουσίαση εργασιών στα παρακάτω συνέδρια:

Συμμετοχή σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια

1. **11th International Conference "The Economies of the Balkan and the Eastern European Countries in the changing world" (EBEEC)**, Bucharest, 10-12 May, Romania, 2019.
2. **18th International Conference in Economy & Business**, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.
3. **12th Annual Euromed Academy of Business Conference (EMAB)**, Business Management Theories and Practices in a Dynamic Competitive Environment, Thessaloniki, 18-20 September, 2019.

Συμμετοχή σε πανελλήνια επιστημονικά συνέδρια

1. **4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης**, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Ξενοφοβία, Ομοφοβία, Σχολική Βία, Ενιαία Εκπαίδευση, Ιωάννινα, 2-4 Οκτωβρίου, 2020.
2. **5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης**, Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: Κοινωνιολογικές αναagnώσεις, Πάτρα, 21-23 Οκτωβρίου, 2022.

Ερευνητικές Εργασίες

Δημοσιευμένες εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά

- A1. Androulakis G.S., Georgiou D.Ap., Kiprianos P., Stamelos G., (2020) **Examining the sequence of factors affecting student' tendency to dropout: a case study in Greece**, *International Journal of Education*, Macrothink Institute, Vol. 12, No.4, pp. 107-131.
- A2. Androulakis G.S., Georgiou D.Ap., Kiprianos P., Stamelos G., (2021) **The role of the academic factor in university dropout**, *Journal of Education and Human Development*, 10(1), DOI: 10.15640/jehd.v10n1a1, Vol. 10, No.1, pp. 50-62.
- A3. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou and George Nikolaou, (2021) **The Grid of Burnout, Engagement and Job Satisfaction: a Case Study in Greece**, *International Journal of Human Resource Studies*, DOI: [10.5296/ijhrs.v11i4.19087](https://doi.org/10.5296/ijhrs.v11i4.19087), Vol. 11, No. 4, p. 24-46.
- A4. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, Maria Kaisari (2022), **Flipped classroom and peer learning: a new approach to the educational process at University**, *International Journal of Education*, DOI: [10.5296/ije.v14i3.20090](https://doi.org/10.5296/ije.v14i3.20090), Macrothink Institute, Vol. 14, No.3, 142-168.
- A5. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, Pantelis Kiprianos, George Nikolaou, Georgios Stamelos, **Student's personal coping with university studies while facing drop out** (2022), *European Journal of Education and Pedagogy*, DOI: [10.24018/ejedu.2022.3.6.493](https://doi.org/10.24018/ejedu.2022.3.6.493), European Open Science, 6(3), p. 130-141.
- A6. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, Olga Lainidi, Anthony Montgomery, Wilmar B. Schaufeli, **The Greek Bournout Assessment Tool: Examining Its Adaptation and Validity**, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, DOI: [10.3390/ijerph20105827](https://doi.org/10.3390/ijerph20105827), 20 (10), 5827, 2023.

Ερευνητικές εργασίες σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων με σύστημα κριτών

- B1. Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **An examination of factors affecting cynicism as a factorial element of students' burnout**, in Proceedings of 11th International Conference "The Economies of the Balkan and the Eastern European Countries in the changing world" (EBEEC 2019), Bucharest, 10-12 May, Romania, 2019.
- B2. Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **Studying the relationship between burnout and student life**, in Proceedings of 11th International Conference "The Economies of the Balkan and the Eastern

European Countries in the changing world" (EBEEC 2019), Bucharest, 10-12 May, Romania, 2019.

- B3.** Dimitra Ap. Georgiou, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **Item response theory for the measurement of students' burnout**, in Proceedings of 11th International Conference "The Economies of the Balkan and the Eastern European Countries in the changing world" (EBEEC 2019), Bucharest, 10-12 May, Romania, 2019.
- B4.** Dimitra Ap. Georgiou, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **Analysis of the factors affecting the ability of working with others as an element of students' burnout**, in Proceedings of 18th International Conference in Economy & Business, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.
- B5.** Dimitra Ap. Georgiou, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **The consideration of students as workers and the role of university department along with the year of study towards examination of students' burnout**, in Proceedings of 18th International Conference in Economy & Business, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.
- B6.** Dimitra Ap. Georgiou, George E. Manoussakis, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **Measuring students' emotional intelligence by applying item response theory**, in Proceedings of 18th International Conference in Economy & Business, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.
- B7.** Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **Examining the influence of emotional intelligence on students' burnout**, in Proceedings of 12th Annual Euromed Academy of Business Conference "Business Management Theories and Practices in a Dynamic Competitive Environment" (EMAB 2019), Thessaloniki, 18-20 September, Greece, 2019.
- B8.** Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **Analysing factors affecting burnout in university students: the phenomenon of de-personalization**, in Proceedings of 12th Annual Euromed Academy of Business Conference "Business Management Theories and Practices in a Dynamic Competitive Environment" (EMAB 2019), Thessaloniki, 18-20 September, Greece, 2019.

Ερευνητικές εργασίες σε πρακτικά ελληνικών συνεδρίων με σύστημα κριτών

- C1.** Γεώργιος Σ. Ανδρουλάκης, Δήμητρα Απ. Γεωργίου, Παντελής Κυπριανός, Γιώργος Σταμέλος, **Σκέφτονται την εγκατάλειψη μόνο οι κακοί φοιτητές;**, Πρακτικά 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Ξενοφοβία, Ομοφοβία, Σχολική Βία, Ενιαία Εκπαίδευση, Ιωάννινα, 2-4 Οκτωβρίου, 2020, **Επίσης σε:** Κοινωνία, Πολιτική και Εκπαίδευση, Μέρος III Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις της Εκπαιδευτικής Καθημερινότητας, ΠΕΔΙΟ Εκδοτική, σ. 325-342, 2021.
- C2.** Γεώργιος Ανδρουλάκης, Δήμητρα Γεωργίου, Μαρία Καίσαρη, **Ανεστραμμένη τάξη και συνεργατική μάθηση: μια νέα προσέγγιση της πανεπιστημιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας**, Πρακτικά 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης: Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: Κοινωνιολογικές αναγνώσεις, Πάτρα, 21-23 Οκτωβρίου, 2022

Επιπλέον Εργασίες

- D1. Anthony Montgomery, Olga Lainidi, George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, **Burnout Assessment Tool by Wilmar B. Schaufelli, Greek official translation**, 2021.

Διδακτορική Διατριβή

Ο τίτλος της Διδακτορικής Διατριβής είναι: «Σύγχρονες ποσοτικές μέθοδοι για τη μελέτη της εντατικοποίησης, ικανοποίησης και εξουθένωσης των φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης».

Επιβλέπων καθηγητής Γεώργιος Σ. Ανδρουλάκης, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Επίβλεψη μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών

Έχει αποτελέσει μέλος της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής στις παρακάτω μεταπτυχιακές διπλωματικές:

1. Απόψεις διευθυντών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εργασιακή τους εξουθένωση. (B. M., 2023)
2. Η επίδραση της ανεστραμμένης τάξης στη δέσμευση των φοιτητών (M. I., 2023)
3. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών των ΕΠΑΛ (Π. Ξ., 2023)

Επίβλεψη προπτυχιακών διπλωματικών εργασιών

1. Σ.Κ & Μ.Ν Η Εφαρμογή της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας στην Εκπαίδευση.
2. Α.Γ. Εξωτερική Διαφήμιση: η περίπτωση των διαφημιστικών πινακίδων.
3. Φ.Β. & Π.Ν Ανάλυση των ποιοτικών παραγόντων που συντελούν στην ικανοποίηση του πελάτη στην ασφαλιστική βιομηχανία και η σπουδαιότητα πρακτικής εφαρμογής τους σε 7 ασφαλιστικές εταιρείες στον ελλαδικό χώρο.
4. Λ.Μ Π.Θ & Σ.Μ Ασυμμετρία, Αβεβαιότητα, πολιτιστική διαφορετικότητα. Οι νέες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις.
5. Γ.Γ. & Μ.Χ Ο ρόλος της εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού στην απόκτηση επιχειρηματικού συγκριτικού πλεονεκτήματος.
6. Ν.Α. & Π.Ε. Δημόσιες σχέσεις των ελληνικών δημοσίων οργανισμών και ιδρυμάτων. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των στρατηγικών επικοινωνίας. Έρευνα σε 8 δημόσιους οργανισμούς- ιδρύματα.
7. Θ.Σ, Λ.Α. & Λ.Δ Η εξέλιξη της διαφήμισης σε συνδυασμό με την εξέλιξη των οικονομικών, κοινωνικών, ψυχολογικών πνευματικών δεδομένων. Θεωρητική προσέγγιση αφορούμενη όχι μόνο την Ελλάδα
8. Ζ.Γ. & Φ.Χ Ο ρόλος της εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού στην απόκτηση συγκριτικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Έρευνα σε 9 επιχειρήσεις στον Ελλαδικό χώρο.
9. Φ.Π. Η εξέταση της εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού ως φορέα επιτυχημένων δημοσίων σχέσεων των σύγχρονων επιχειρήσεων- οργανισμών. Έρευνα σε 8 επιχειρήσεις – οργανισμούς.
10. Ζ.Η. Εργασιακή Ικανοποίηση στον σύγχρονο χώρο εργασίας.
11. Σ.Π. & Α. Α. Ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις: οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην οργάνωση, λειτουργία και ανάπτυξή τους. Τρόποι αντιμετώπισης.

12. Κ.Ε. ,Κ.Μ. & Ρ.Α Συγκριτική κριτική θεώρηση του στρατηγικού σχεδιασμού στην καταναλωτική και βιομηχανική αγορά με ιδιαίτερη έμφαση στο μίγμα μάρκετινγκ και στους ποιοτικούς παράγοντες ικανοποίησης του τελικού αγοραστή. Έρευνα σε 5 καταναλωτικές και 5 βιομηχανικές επιχειρήσεις στον Ελλαδικό χώρο.
13. Σ.Π Η εξέταση της επίδρασης των δημοσίων σχέσεων και της διαφήμισης στην αγοραστική συμπεριφορά του καταναλωτή.
14. Φ.Μ. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
15. Κ.Β Μάρκετινγκ Πολιτιστικών Οργανισμών.
16. Κ.Ι, Σ.Κ & Φ.Π Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας έως και σήμερα. Θεωρητική προσέγγιση με εστίαση στους σημαντικότερους σταθμούς και στους δραστικότερους παράγοντες επίδρασης.
17. Ε.Γ., Π.Σ & Γ.Α. Η εξέταση του τρέχοντος φαινομένου της ελληνικής επιχειρηματικότητας στη Βουλγαρία. Γενεσιουργές αιτίες και σύγκριση απειλών στο παρόν εγχείρημα. Εστίαση μελέτης: Παροχή υπηρεσιών.
18. Γ.Ε & Μ.Μ Επιχειρηματικότητα και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
19. Σ.Μ, & Σ.Χ Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα υπό το ακόλουθο διττό πρίσμα: 1. συνεισφορά στη γενική οικονομική κατάσταση 2. ανθρώπινο δυναμικό κάθε τομέα: κίνητρα, συνθήκες, πρακτικές. Θεωρητική προσέγγιση αφορούμενη όχι μόνο την Ελλάδα.
20. Γ.Χ Η αγορά εργασίας επιστημονικού προσωπικού στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ευέλικτες μορφές απασχόλησης.
21. Κ.Ι. & Κ.Θ. Εξέταση του φαινομένου της γνωστικής ασυμφωνίας στα πλαίσια της σύγχρονης εφαρμογής του μάρκετινγκ. Εξονυχιστική θεωρητική προσέγγιση και έρευνα σε 8 επιχειρήσεις στον Ελλαδικό χώρο.
22. Α.Α, Γ.Θ. & Λ.Β Ο ρόλος του branding ως στοιχείο διαφοροποίησης των καταναλωτικών προϊόντων.
23. Δ.Ε & Σ. Ε Συμπεριφορά καταναλωτή και αγορές μέσω Ιντερνετ.
24. Μ.Γ.& Χ.Σ. Η διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού με έμφαση στη κινητοποίηση (motivation) για απόκτηση επιχειρησιακού συγκριτικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.
25. Χ.Ν. Στρατηγικό Βιομηχανικό Μάρκετινγκ: επιχειρησιακές λειτουργίες και τάσεις στον παγκόσμιο και ελλαδικό χώρο. Πρωτογενής έρευνα σε 5 βιομηχανίες στην Ελλάδα.
26. Α.Π. & Σ.Π Η δυναμική της ηγεσίας στις σύγχρονες επιχειρήσεις με ειδική έμφαση στην συναισθηματική νοημοσύνη. Έρευνα σε 8 επιχειρήσεις.
27. Κ.Α. , Κ.Α. & Κ. Μ Μάρκετινγκ υπηρεσιών και η εφαρμογή τους στις ξενοδοχειακές μονάδες.
28. Β.Μ. & Κ.Γ Η ελληνική γεωργία στην κοινοτική και διεθνή αγορά
29. Μ.Μ Προσδιορισμός των κατευθύνσεων στις οποίες είναι ανάγκη να κινηθεί η επιχειρησιακή ηγεσία σε παγκόσμιο επίπεδο προκειμένου να αποδειχθεί επαρκής στο τρέχον οικονομικό – κοινωνικό γίγνεσθαι.

Εργασίες κατά τη διάρκεια των σπουδών

Προπτυχιακό επίπεδο

- “Drawing On A Range Of Appropriate Theoretical And Conceptual Frameworks, Critically Analysis Of The Value Of Strategiv Management Techniques To Practicing Managers In Contemporary Organisations”. (Module Title: Perspectives On Strategic Management)
- “Contribution Of Management To The Efficiency And Competitive Position Of An Organisation” (Module Title: Management)
- “Evaluation Of The Contribution Of The Different Approaches To Management Theory Towards The Understanding Of Contemporary Organisations”. (Module Title: Management)
- “Consultancy And Strategic Planning Process” (Module Title: Management)
- “Team Development And Leadership” (Module Title: Management)
- “Training , Changing Organisational Culture And Motivation” (Human Resource Management)
- “Analysis Of The Organisational Culture And The Role Of The Management” (Module Title: Human Resource Management)
- “Analysis Of The Ways That The Work Of Charles Handy, Johnson And Scholes And Rosabeth Moss Kanter Might Bring Useful Insights To Bear On The Significance Of Culture In Organisations” (Module Title: Management Theory)
- “Personal Development , Time Management, Team Skills Management Learning Styles, Managing Stress, Presentation Skills And Management Skills” (Module Title: Personal Development Learning To Manage)
- “Finance For Management”
- “Accounting And Finance”
- Individual And Group Reports And Presentations On Case Studies
- “Equality And Inequality At Work”
- “labour Market Positions Continue To Be Mediated By Issues Of Race, Ethnicity And Gender And This Effects Job Opportunities Open To Certain Groups Of People”
- “Labour Theory Of Value As A Basis For The Examination Of The Working Of The Contemporary Economy”
- “Human Resource Management And Change” (Module Title: Human Resource Management).
- “Consultancy Is Essentially Rproblem Solving In A Non Routin Situation. As Such It Requires A Delicate Balance Of Process And Technical Skills “ (Module Title: Managing Consulting Skills)
- “Critical Evaluation Of The Contribution Of Major Writers To The Field Of Management Theory” (Module Title: Perspectives On Management)
- “Evaluation Of The Contribution Of The Different Approaches To Management Theory Towards The Understanding Of Contemporary Organisations” (Module Title: Management Theory)
- Management Research Methods
- “Strategic Management Tecqniques And Frameworks Of Analysis And Strategic Implementation” (Module: Perspectives On Strategic Management)
- “Analysis Of A Real Life Organisation’s Prospects Relative To The Industry As A Whole” (Module Title: Strategic Perspectives)
- Identification Of The Key Factors Contributing To The Success Of A Real Life Organisation, Evaluation Of The Capability To Pursue A Strategy Of International Expansion, Examination Of The Vertical Integration” (Module Title: Strategic Perspectives)

- “Analysis Of The Three Key Areas To Address When Implementing Strategy : The Allocation Of Resources, The Design And Structure Of The Organisation And The Management Of Change” (Module Title: Strategic Perspectives)
- “Managing Organisational Change Relating To Power, Conflict And Leadership, In A District Health Authority” (Module Title: Strategic Perspectives)
- “Critical Evaluation Of The Contribution Of The Major Writers To The Field Of Management Theory” (Module Title: Management)
- “Markets And Their Limitations European Economic Integriation” (Module Title: Economics)
- “The Economic Problem Is Scarcity And Main Features Of A Market Economy” (Module Title: Economics)
- “Analysis Of The Inflation And The Perfect Competition” (Module Title: Economics)
- “Examination Of The Statement That The Circular Flow Model Suggests That The Government Can Easily Intervene To Maintain Aggregate Demand And Therefore Income And Employment” (Module Title: Economics)
- “Contemporary Applied Economics” (Module Title : Economics)
- “Factors That Determine The Size Of The Public Sector And Public Spending Control” (Module Title: Economics)
- “Privatisation And Company Economic Performance” (Module Title: Economics)
- “Supply – Demand- Price Elasticity Of Demand- Income Elasticity Of Demand” (Module Title: Economics)
- “Main Characteristics And Contradictions Among Economic Theories” (Module Title: Economics)
- “The Subjectivist Prescriptions Of James Buchanan Would If Followed Reduce Economics To A Condition Of Impotence In The Face Of Real Problems Which Require Solutions” (Module Title: Economics)
- “Examination Of The Role Played By Technology In Economic Growth And The Current Difficulties Being Experienced By Technology Based Firms And Consideration Of The Implications For Economic Policy Designed To Achieve Economic Growth”. (Module Title: Economics Of Industry And Technical Change)
- “Privatisation And Economic Performance. Regulation Of The Privatised Industries”. (Module Title: Economics Of Industry And Technical Change)
- “Analysis Of The Phenomenon Of De-industrialisation.”(Module Title: Economics)
- “Revaluation Of The Approaches Of Popper, Kuhn, Lakatos And Feyerabend Towards The Usefulness To The Economist. Does The Work Of Mc Closkey Amount To A Refutation Of The Prescriptions Of Friedman” (Module Title : Economics)
- “The Subjectivist Prescriptions Of James Buchanan Would If Followed Reduce Economics To A Condition Of Impotence In The Face Of Real Problems Which Require Solutions. Analysis” (Module Title: Economics)
- “Importance Of Ethical Considerations Within Research Program Sciences And Political Economy” (Module Title: Economics)

Μεταπτυχιακό επίπεδο

- “Show How The Adoption Of The Marketing Concept May Cause An Organisation To Alter The Way In Which It Operates. How May The Concept Then Be Managed?” (Module Title: Corporate Reputation And Marketing Management)
- “Critical Examination Of The Contribution Of Performance Management Frameworks Or Processes Or Systems In Achieving Corporate Success” (Module Title: Managing Business Performance)

- “Human Resource Management Is A Contradiction In Contemporary Organisations. On The One Hand, Companies Corporate And So Emphasise In Their Rhetoric The Paramount Importance Of The Human Resource. On The Other Hand, The Reality Is That When The Bottom Line Is Under Threat, The Human Resource Is The First To Be Jettisoned.” Critical Analysis Of The Above Statement Making Reference To Appropriate Theories Models Research And Organisations. (Module Title: Managing The Human Resource)
- Strategy In Action Analysis Of The Internal And External Environment
- “The Nature, Development And Measurement Of Effective Business Performance And The Problems Associated With The Management Of The Process.” (Module Title: Strategic Management)
- Group Research, Analysis And Presentation On A Key Issue Involving The Management Of Business Performance Within A Real Life Business Organisation. (Module Title: Strategic Management)
- “Types Of Business Strategies” (Module Title: Strategic Management)
- “Strategic Perspectives And Implementations” (Module Title: Strategic Management)
- “Organisational Culture And Strategy” (Module Title: Strategic Management)
- “Evaluation Of A Real Life Organisation’s Performance And Examination Of The Investment Strategy, Mission Statement, Competition, Organisational Context And Organisational Strategy Using Appropriate Strategic Management Models Or Frameworks” (Module Title: Strategy In Action)
- “Group Report And Presentation On Real Life Organisation Which Requires Identification Of Key Issues And Recommendations For Appropriate Strategic Actions Including Feasibility And Financial Viability” (Module Title: Strategy In Action)
- “Critical Essay Towards The Selection And Application Of Appropriate Conceptual Framework Theory In The Analytical Process And Case Study Towards The Identification And Evaluation Of An Organisation’s Attempts To Manage Across International Boundaries And The Effectiveness Of Its Strategy” (Module Title: Managing Across Cultures)
- “Critical Examination Of The Statement That The Unconscious Reference To Ones Own Cultural Values Is The Root Cause Of Most Business Problems Abroad. Management Action Which May Help To Deal With This Problem, Examination Of The Meaning Of Culture, Its Impact On Management Within Overseas Markets And The Dangers Of Self Reference Criteria Or Other Factors In Creating Business Problems Abroad.” (Module Title: Managing Across Cultures)
- “Generic Performance Measures” (Module Title: Managing Business Performance)
- “Marketing Management” (Module Title: Marketing)
- “Strategic Analysis, Strategic Choice And Strategic Implementation” (Module Title: Strategic Management)
- “Alternative Perspectives On Strategic Management” (Module Title: Strategic Management And Change)
- “visionary Leadership, Power And Politics” (Module Title: Strategic Change)
- “Strategy – Culture – Quality And Corporate Responsibility” (Module Title: Strategic Management)
- “Strategic Perspectives And Strategic Implementation” (Module Title: Strategic Management)
- “Discussion Of The Relevance Of Management And Organisation Theory To Practising Managers In Contemporary Organisations” (Module Title: Management Theory And Practice)

- “James Lee In His Paper Cultural Analysis In Overseas Operations Argues That The Unconscious Reference To One’s Own Cultural Values Is The Root Cause Of Most Business Problems Abroad. Critical Examination Of This Statement And The Management Action Which May Help To Deal With This Problem.”(Module Title: Managing Across Cultures)
- “Strategy In Action : The Group Activity Requires Apart From The Group Report Of 3000 Words And The Presentation An Individual Reflection Of Around 1000 Words On The Work Process”
- “Human Resource Development And Its Contribution To Business Competitive Advantage” (Module Title: Contemporary Management Issues)
- Team Work – Costs And Benefits Of The Team Working Process And The Ways Of Transferring This Learning On Employment” (Module Title: Management Skills)
- “Appraisal Of The Economic Case For And Against The United Kingdom Joining The European Single Currency” (Business Environment)
- “Theory, Models And Contemporary Frameworks And Case Study Material On Organisational Performance”

Γνώσεις Η/Υ

- Γνώση Η/Υ στα αντικείμενα:
  - Εισαγωγή Η/Υ
  - Περιβάλλον Εργασίας Windows
  - Επεξεργασία Κειμένου
  - Σύστημα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων
  - Λογιστικό Φύλλο Εργασίας
  - Τυφλό Σύστημα Δακτυλογραφίας
- RSA Computer Literacy And Information Technology Stage I, OCR Certificate, Oxford Cambridge And RSA Examinations, United Kingdom. Αντικείμενα που διδάχθηκαν:
  - Use Word Processing Facilities
  - Use Of Database Facilities
  - Use Of Spreadsheet Facilities
  - Use Of Desktop Publishing Facilities
  - Use An On-Line Communications package
  - Use Graphical Representation Of Data Facilities

Πάτρα, 19 Σεπτεμβρίου 2023

Δήμητρα Απ. Γεωργίου

Ανάλυση εργασιών

Δημοσιευμένες εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά

- A1.** Androulakis G.S., Georgiou D.Ap., Kiprianos P., Stamelos G., (2020) **Examining the sequence of factors affecting student' tendency to dropout: a case study in Greece**, *International Journal of Education, Macrothink Institute*, Vol. 12, No.4, pp. 107-131.

Μιλώντας για το αιτιώδες φάσμα της εγκατάλειψης αναφερόμαστε σε κάτι που δεν είναι απλό αλλά πολύ περίπλοκο. Σε αυτό το πλαίσιο, το ζήτημα της εγκατάλειψης των σπουδών θεωρείται κρίσιμο στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λόγω του αντίκτυπού του στο άτομο, το πανεπιστήμιο και την κοινωνία στο σύνολό της.

Σε αυτήν τη μελέτη, έγινε μια προσπάθεια να διερευνηθεί η τάση των μαθητών να εγκαταλείψουν και να προσδιοριστεί η ακολουθία παραγόντων που την επηρεάζουν, καθώς και η διαμόρφωσή της ανά σχολή. Για το σκοπό αυτό, εφαρμόστηκαν δέντρα ιεραρχικής παλινδρόμησης για τους παράγοντες που συνθέτουν το δείκτη εγκατάλειψης, ολιστικά και ξεχωριστά ανά σχολή, ενώ για κάθε παράγοντα το αντίστοιχο ιεραρχικό δέντρο με τα στοιχεία του έχει αναλυθεί περαιτέρω.

Αναλύθηκαν οι απαντήσεις 696 φοιτητών που δεν έχουν εγκαταλείψει σίγουρα τις σπουδές τους στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι παράγοντες που σχετίζονται με την ακαδημαϊκή απόδοση των μαθητών έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο σε σύγκριση με το προσωπικό, οικονομικό, θεσμικό και κοινωνικό σύνολο παραγόντων, στην τάση της εγκατάλειψης. Συγκεκριμένα, το αντιληπτό επίπεδο εκπαίδευσης, η παροχή γνώσης ως η βάση επίλυσης σύνθετων πραγματικών προβλημάτων και η ακαδημαϊκή αποτελεσματικότητα των φοιτητών αναδύονται ως τα πιο κρίσιμα ζητήματα της ακαδημαϊκής παραγοντικής κατηγορίας όσον αφορά την τάση των φοιτητών να εγκαταλείψουν.

- A2.** Androulakis G.S., Georgiou D.Ap., Kiprianos P., Stamelos G., (2021) **The role of the academic factor in university dropout**, *Journal of Education and Human Development*, 10(1), DOI: 10.15640/jehd.v10n1a1, Vol. 10, No.1, pp. 50-62.

Η εγκατάλειψη των σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση πήρε σημαντικές διαστάσεις παγκοσμίως. Αποτελεί πλέον πρόκληση για τα ιδρύματα τα οποία καλούνται να το αντιμετωπίσουν δημιουργώντας νέα δεδομένα για τους φοιτητές και τους καθηγητές (Tinto 2006; Commission/EACEA/Eurydice 2013; Roso-Bas et al. 2016; Tinto 2017; Kadar et al. 2018; Kehm et al. 2019). Το πρόβλημα έχει συνέπειες σε ατομικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Επομένως είναι εξαιρετικά σημαντική η έγκαιρη πρόβλεψή του μέσω του σχεδιασμού στρατηγικών για την αντιμετώπισή του, (Berge and Huang 2004; Cabrera et al. 2006; Hillmert et al. 2017; Alban and Mauricio 2019; Mujica et al. 2019). Σε πολιτικό επίπεδο, η εγκατάλειψη σπουδών θέτει μια κρίσιμη πρόκληση στην πολιτική επιλογή της εκδημοκρατικοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης που ήταν κεντρική τουλάχιστον στις χώρες του OECD τον τελευταίο μισό αιώνα.

Η φοιτητική εγκατάλειψη αντιμετωπίζεται ως πρόκληση και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (EXAE) καθώς συνδέεται με την κοινωνική αποστολή του Πανεπιστημίου και την ανάγκη εντατικοποίησης των προσπαθειών με στόχο την αύξηση των ποσοστών ολοκλήρωσης των σπουδών, (Communiqué 2001; Communiqué 2003; Communiqué 2005; Communiqué 2007; Communiqué 2009; Communiqué 2012; Communiqué 2015; Communiqué 2018).

Η έννοια της φοιτητικής εγκατάλειψης έχει απασχολήσει διεθνώς ερευνητές και (Spady 1971; Tinto 1975; Tinto 1998; Montmarquette et al. 2001; Suhre et al. 2007; Stratton et al. 2008; Shankland et al. 2010; Larsen et al. 2013; Ortiz-Lozano et al. 2018; Mujica et al. 2019), policy makers, (Κυπριανός and Κονιόρδος 2003; Fredricks et al. 2004; Fredricks and McColskey 2012; Balias et al. 2016; Κυπριανός 2016; Σταμέλος 2016a; Σταμέλος 2016b; McCoy and Byrne 2017). Στις σχετικές μελέτες συνήθως διερευνώνται πτυχές όπως η δέσμευση, η εξουθένωση, η ικανοποίηση, η συναισθηματική νοημοσύνη και η κινητοποίηση που φαίνεται να επιδρούν λιγότερο ή περισσότερο (Astin 1975; Need and De Jong 1998; McKenzie and Schweitzer 2001; Pike and Saupé 2002; Van der Hulst and Jansen 2002; Austin et al. 2005; Van Bragt et al. 2007; Van Bragt et al. 2011; Kehm et al. 2019). Αξιοσημείωτη είναι η προσπάθεια ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης των ποικίλων παραγόντων που επιδρούν στη φοιτητική εγκατάλειψη με στόχο την καλύτερη μελέτη του φαινομένου, (Yorke and Thomas 2003; Berge and Huang 2004; Adam and Gaither 2005; Kori et al. 2015; Díaz and De León 2016; Kim and Kim 2018; Alban and Mauricio 2019).

Υπό το πρίσμα αυτό προσεγγίστηκε πρόσφατα η εγκατάλειψη των σπουδών μέσω ενός σύνθετου δείκτη που περιελάμβανε τον προσωπικό, ακαδημαϊκό, ιδρυματικό, κοινωνικό και οικονομικό άξονα από τους οποίους προέκυψε ως κρίσιμότερος για την εγκατάλειψη ο ακαδημαϊκός, (Androulakis et al. 2020). Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο τη μελέτη της επίδρασης του ακαδημαϊκού άξονα στην τάση εγκατάλειψης των σπουδών. Μελετάται ειδικότερα η επιρροή των επιμέρους παραμέτρων του στην τάση εγκατάλειψης των σπουδών αλλά και οι διαδραστικοί συσχετισμοί τους για την σκιαγράφηση του μηχανισμού επίδρασης. Το παρόν εγχείρημά μπορεί να βοηθήσει ώστε οι πανεπιστημιακές αρχές να αναπτύξουν στρατηγικές ή να εξελίξουν μηχανισμούς στήριξης, παρακολούθησης και παρέμβασης σε ζητήματα προγραμμάτων σπου-

δών, αντικειμένου σπουδών, ανατροφοδότησης από τους διδάσκοντες, ακαδημαϊκής απόδοσης, έργου του διδακτικού προσωπικού, σαφήνεια εκπαιδευτικών στόχων, γνώση για την επίλυση σύνθετων πραγματικών προβλημάτων, περιεχομένου και οργάνωση των σπουδών αλλά και διαμόρφωση των σχέσεων μεταξύ των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

- A3. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou and George Nikolaou, (2021) **The Grid of Burnout, Engagement and Job Satisfaction: a Case Study in Greece**, *International Journal of Human Resource Studies*, DOI: [10.5296/ijhrs.v11i4.19087](https://doi.org/10.5296/ijhrs.v11i4.19087), Vol. 11, No. 4, p. 24-46.

Η συσχέτιση της εργασιακής δέσμευσης με την εξουθένωση ανησυχεί τα τελευταία χρόνια, εντατικά την ερευνητική κοινότητα. Πολλές έρευνες έχουν προσπαθήσει να ερμηνεύσουν το είδος συσχέτισης των παραπάνω δομημάτων, περιλαμβάνοντας τα δομικά τους στοιχεία, καθώς και φαινόμενα που προέρχονται από το φάσμα του κοινού αιτιώδους υπόβαθρου. Στην παρούσα εργασία, γίνεται μια προσπάθεια να μελετηθεί ο συσχετισμός μεταξύ της εργασιακής δέσμευσης και της εξουθένωσης μέσω των κύριων δομικών τους στοιχείων και της μεταβλητής της ικανοποίησης από την εργασία.

Τα ευρήματα της παρούσας εργασίας προέκυψαν από την ανάλυση των απαντήσεων 561 εργαζόμενων σε διάφορους οικονομικούς τομείς δραστηριότητας. Τα κύρια αποτελέσματα εντοπίζονται στη θετική σχέση μεταξύ της εργασιακής δέσμευσης, της εξουθένωσης και της ικανοποίησης από την εργασία. Επιπλέον, η επίδραση της εσωτερικής ικανοποίησης προέκυψε ως θετική και στα δύο φαινόμενα και κυρίως στην εργασιακή δέσμευση. Αντίθετα, η εξωτερική ικανοποίηση φάνηκε να λειτουργεί θετικά προς την εργασιακή δέσμευση, ενώ αρνητικά στην εξουθένωση, διαδραματίζοντας έτσι έναν -μάλλον- ρυθμιστικό ρόλο όσον αφορά το μελετώμενο φαινόμενο.

- A4. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, Maria Kaisari (2022), **Flipped classroom and peer learning: a new approach to the educational process at University**, *International Journal of Education*, DOI: [10.5296/ije.v14i3.20090](https://doi.org/10.5296/ije.v14i3.20090), Macrothink Institute, Vol. 14, No.3, 142-168.

Ένα νέο μοντέλο ανεστραμμένης τάξης στο πανεπιστήμιο εξετάζεται και εφαρμόζεται σε μικρές ομάδες φοιτητών που συνεργάζονται πριν από την τάξη (συνεργατική μάθηση) αλλά και ως προς τις παρουσιάσεις εντός της τάξης (ομαδική διδασκαλία). Το πείραμα πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στο μάθημα Μαθηματικός Λογισμός που απευθύνεται σε πρωτοετείς φοιτητές. Τα κύρια ευρήματα εστιάζονται κυρίως στη θετική συσχέτιση του μοντέλου της ανεστραμμένης τάξης με τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των φοιτητών καθώς και στη διατήρηση αυτής της επίδρασης ακόμη και μετά το τέλος του εξαμήνου σε άλλα μαθήματα. Το προτεινόμενο μοντέλο ανεστραμμένης τάξης που προέκυψε, μπορεί να προσφέρει οφέλη στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και στον φοιτητή ακόμη και σε περιβάλλοντα μη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

- A5. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, Pantelis Kiprianos, George Nikolaou, Georgios Stamelos, **Student's personal coping with university studies while facing drop out** (2022), *European Journal of Education and Pedagogy*, DOI: [10.24018/ejedu.2022.3.6.493](https://doi.org/10.24018/ejedu.2022.3.6.493), European Open Science, 6(3), p. 130-141.

Η εγκατάλειψη είναι ένα φαινόμενο που προσδιορίζεται από πολυπλοκότητα, παραγοντική πολυσυνθετότητα και ποικιλία αρνητικών συνεπειών. Ως εκ τούτου, η ενδεδειγμένη κατανόηση και ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την εγκατάλειψη και την τάση προς αυτήν είναι καθοριστικής σημασίας.

Στην παρούσα εργασία, το τελευταίο εξετάζεται σε μια προσπάθεια να διαλευκανθούν τα αίτια που κρύβονται πίσω από την εκδήλωση της εγκατάλειψης, ώστε να εφαρμοστούν οι κατάλληλες παρεμβάσεις. Από αυτή την άποψη, η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε σε εκείνους τους παράγοντες που ασκούν άμεση ή έμμεση επίδραση θετικής ή αρνητικής φύσης στον τρόπο με τον οποίο οι φοιτητές αντιμετωπίζουν τις πανεπιστημιακές σπουδές, ξεπερνούν τα εμπόδια και εκτιμούν την πανεπιστημιακή εμπειρία.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Πατρών σε δείγμα φοιτητών με 696 έγκυρα ερωτηματολόγια. Τα ευρήματα δείχνουν ότι οι κύριοι παράγοντες πίσω από την τάση για εγκατάλειψη είναι η απογοήτευση των μαθητών, η απουσία από τα υποχρεωτικά ακαδημαϊκά τους καθήκοντα και η δυσαρέσκεια με το γνωστικό τους αντικείμενο. Αντίθετα, οι πρωταρχικοί παράγοντες που μειώνουν την τάση των μαθητών να εγκαταλείψουν το σχολείο είναι η αίσθηση της αποτελεσματικότητας στις σπουδές τους, η αντίληψη ότι αποκτούν πολύτιμα πράγματα από τις σπουδές στο πανεπιστήμιο και η δημιουργία καλών σχέσεων με τους συμφοιτητές τους και τους καθηγητές πανεπιστημίου.

- A6. George S. Androulakis, Dimitra Ap. Georgiou, Olga Lainidi, Anthony Montgomery, Wilmar B. Schaufeli, **The Greek Bournout Assessment Tool: Examining Its Adaptation and Validity**, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, DOI: [10.3390/ijerph20105827](https://doi.org/10.3390/ijerph20105827), 20 (10), 5827, 2023.

Η μελέτη της εργασιακής εξουθένωσης είναι μια σημαντική πρόκληση για τον εργασιακό χώρο. Εξουθένωση εμφανίζεται σε όλον τον κόσμο και οι δυσμενείς συνέπειές της ποικίλλουν, επηρεάζοντας το άτομο, τον οργανισμό που εργάζεται αλλά και την κοινωνία. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να εξετάσει την προσαρμογή και να αξιολογήσει την εγκυρότητα της ελληνικής έκδοσης του Εργαλείου Αξιολόγησης Εξουθένωσης (BAT). Η διαδικασία προσαρμογής περιελάμβανε τη μετάφραση και την αντίστροφη μετάφραση των ερωτημάτων του BAT. Συλλέχθηκαν δεδομένα από 356 Έλληνες εργαζόμενους από διάφορους κλάδους. Η επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση και η θεωρία απόκρισης στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν για

την αξιολόγηση της εγκυρότητας της ελληνικής έκδοσης της BAT. Σύμφωνα με τα ευρήματα της παρούσας έρευνας, τα μοντέλα για την κλίμακα βασικών συμπτωμάτων BAT-23 και BAT-12 και για την κλίμακα δευτερογενών συμπτωμάτων έδειξαν επαρκείς δομές για την ανάλυση και τη μέτρηση της επαγγελματικής εξουθένωσης στο ελληνικό πλαίσιο.

Ερευνητικές εργασίες σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων με σύστημα κριτών

- B1.** Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **Studying the relationship between burnout and student life, in Proceedings of 11th International Conference "The Economies of the Balkan and the Eastern European Countries in the changing world" (EBEEC 2019)**, Bucharest, 10-12 May, Romania, 2019.

Στην εργασία αυτή γίνεται μία προσπάθεια ανάλυσης της σχέσης μεταξύ του συνδρόμου της εξουθένωσης και της φοιτητικής ζωής. Συγκεκριμένα, κεντρικά στοιχεία της φοιτητικής ζωής εξετάστηκαν με τη χρήση διερευνητικής παραγοντικής ανάλυσης. Με χρήση ιεραρχικών δέντρων αναδρομικού διαχωρισμού ιεραρχήθηκαν ως προς τη σημαντικότητα επίδρασης τους στην εξουθένωση τα δομικά στοιχεία της φοιτητικής ζωής. Ομοίως, με τη χρήση διερευνητικής παραγοντικής ανάλυσης, το σύνδρομο της εξουθένωσης αποδομήθηκε στους δομικούς παράγοντες φυσικής και ψυχοσυναισθηματικής εξουθένωσης, αποτελεσματικότητας και αυτοπραγμάτωσης από τις σπουδές, δυσκολίας συνεργασίας με τους άλλους, έλλειψης ενδιαφέροντος για τις σπουδές και απουσίας, εμπάθειας - κατανόησης των συναισθημάτων των άλλων, αποπροσωποποίησης, κυνισμού - έλλειψης ενδιαφέροντος για τους άλλους. Περαιτέρω, με δεδομένο ότι στο σύνδρομο της εξουθένωσης συμβάλλουν μόνο έμμεσες επιδράσεις παραγόντων εκτός αυτών του ίδιου του φαινομένου, με τη χρήση δομικού υποδείγματος αποτιμήθηκε η επίδραση κάθε δομικού στοιχείου της ζωής των φοιτητών στο σύνδρομο της εξουθένωσής τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι σημαντικότεροι άξονες της φοιτητικής ζωής που επιδρούν σημαντικά στην εξουθένωση των φοιτητών είναι η πίεση φόρτου των φοιτητικών υποχρεώσεων, η επάρκεια πληροφόρησης και οργάνωσης που παρέχεται από το τμήμα φοίτησής τους και το επίπεδο ικανοποίησης από τις σπουδές τους συνολικά.

- B2.** Dimitra Ap. Georgiou, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **Item response theory for the measurement of students' burnout, in Proceedings of 11th International Conference "The Economies of the Balkan and the Eastern European Countries in the changing world" (EBEEC 2019)**, Bucharest, 10-12 May, Romania, 2019.

Το φαινόμενο της εξουθένωσης των φοιτητών μελετάται από πολλούς ερευνητές. Η συνηθέστερη προσέγγιση είναι μέσω της χρήσης δομημένων ερωτηματολογίων που εξετάζουν τους κύριους άξονες του συνδρόμου. Συνήθως, για τον κάθε άξονα ένα πλήθος ερωτημάτων χρησιμοποιείται. Στόχος της εργασίας αυτής είναι να κατασκευαστεί ένα ισοδύναμο, μικρότερο ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνει επιλεγμένα ερωτήματα από κάθε άξονα. Η κεντρική ιδέα είναι με τη χρήση της θεωρίας απόκρισης ερωτημάτων (IRT) να επιτευχθεί η επιλογή των σημαντικότερων ερωτημάτων κάθε θεματικού άξονα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να δομείται ένα μικρότερο σε μέγεθος ερωτηματολόγιο χωρίς ωστόσο να επηρεάζεται η ποιότητα του απόδοσης. Για το σκοπό αυτό, το σύνολο των ερωτημάτων κάθε θεματικού άξονα αναλύεται με τη χρήση πολυδιάστατης θεωρίας απόκρισης ερωτημάτων ώστε να εντοπιστούν τα ερωτήματα με τη μεγαλύτερη διακριτική ικανότητα διαχωρισμού των απαντήσεων των ερωτώμενων. Τα ερωτήματα που προκύπτουν με αυτόν τον τρόπο από κάθε θεματική ενότητα δομούν ένα σημαντικό μικρότερο ερωτηματολόγιο. Από τα αριθμητικά δεδομένα προκύπτει ότι αυτό το ερωτηματολόγιο διατηρεί τα περισσότερα πλεονεκτήματα του εκτενούς ερωτηματολογίου. Επομένως, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αρχικό και εφόσον κάποιος ερωτώμενος παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ως προς το σύνδρομο της εξουθένωσης, σε αυτήν την περίπτωση να μπορεί να εφαρμόζεται το εκτεταμένο ερωτηματολόγιο. Με αυτόν τον τρόπο ίσως θα μπορούσε να εξεταστεί η πρακτική εφαρμογή του συνοπτικού ερωτηματολογίου με στόχο την εξασφάλιση έγκυρων αποτελεσμάτων σε σύντομο χρόνο.

- B3.** Dimitra Ap. Georgiou, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **Analysis of the factors affecting the ability of working with others as an element of students' burnout, in Proceedings of 18th International Conference in Economy & Business**, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.

Η εργασία αυτή διερευνά τους παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των φοιτητών να συνεργάζονται με τους άλλους. Η ικανότητα συνεργασίας των φοιτητών με τους καθηγητές τους και τους συμμαθητές τους ανέκλυψε ως συστατικό στοιχείο του συνδρόμου της εξουθένωσης - η προσέγγιση βασίστηκε σε διερευνητική ανάλυση παραγόντων δομημένου ερωτηματολογίου που απαντήθηκε από 582 φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών. Ειδικότερα, η ικανότητα φοιτητικής συνεργασίας με τους άλλους αναλύθηκε με ιεραρχικό δέντρο παλινδρόμησης, οι παράγοντες του οποίου με τη σειρά τους αποδομήθηκαν στις κυρίαρχες μεταβλητές τους, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο εμφωλευμένα ιεραρχικά δέντρα άμεσων και έμμεσων επιδράσεων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των φοιτητών να συνεργάζονται μεταξύ τους αλλά και με τους καθηγητές είναι καταρχήν η σωματική - ψυχοσυναισθηματική εξουθένωση παρουσιάζοντας ισχυρό άμεσο συσχετισμό. Επιπρόσθετα, ως σημαντικοί συντελεστές της ικανότητας συνεργασίας με άμεσο συσχετισμό αποτελούν το τμήμα φοίτησης, η έλλειψη συναισθηματικού αυτοπροσδιορισμού του φοιτητή όπως και η έλλειψη ενδιαφέροντος του για τις σπουδές

του. Ωστόσο, από την έρευνα ανακύπτει ότι η πίεση φόρτου εργασίας των φοιτητών τους προκαλεί σωματική και ψυχοσυναισθηματική εξουθένωση με τελική συνέπεια να επιβαρύνεται η ικανότητα τους για συνεργασία με τους άλλους.

- B4.** Dimitra Ap. Georgiou, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **The consideration of students as workers and the role of university department along with the year of study towards examination of students' burnout**, in **Proceedings of 18th International Conference in Economy & Business**, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.

Στη βιβλιογραφία υπάρχουν πολλές εργασίες που εξετάζουν το ρόλο του επαγγέλματος και της ηλικίας στο σύνδρομο της εξουθένωσης. Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται η υπόθεση ότι ο φοιτητής θεωρείται εργαζόμενος και ότι οι σπουδές είναι το αντικείμενο εργασίας τους. Αντιστοίχως, τα χρόνια φοίτησης αναλογού τόσο στην ηλικία του φοιτητή όσο και στα χαρακτηριστικά του φόρτου εργασίας. Υπό αυτό το πρίσμα διανεμήθηκε και απαντήθηκε από 582 φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών δομημένο ερωτηματολόγιο, του οποίου οι απαντήσεις αναλύθηκαν με διερευνητική ανάλυση παραγόντων. Στόχος ήταν η αποδόμηση του φαινομένου της εξουθένωσης των φοιτητών στα δομικά στοιχεία της και η μελέτη της επίδρασης του τμήματος φοίτησης και του έτους σπουδών σε κάθε ένα από αυτά τα δομικά στοιχεία. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το τμήμα φοίτησης επηρεάζει το σύνδρομο της εξουθένωσης των φοιτητών δια μέσου τριών διαύλων: μέσω της αποτελεσματικότητας και αυτοπραγμάτωσης από τις σπουδές, μέσω της έλλειψης ενδιαφέροντος για τις σπουδές και μέσω της δυσκολίας συνεργασίας με τους συμφοιτητές και τους καθηγητές τους. Επιπρόσθετα προέκυψε ότι, το έτος σπουδών επιδρά στο σύνδρομο της εξουθένωσης κυρίως μέσω της σωματικής – ψυχοσυναισθηματικής εξουθένωσης. Άξιο ενδιαφέροντος είναι ότι η μεγαλύτερη επίδραση στο φαινόμενο της εξουθένωσης των φοιτητών εντοπίζεται στο προτελευταίο έτος σπουδών φοίτησης.

- B5.** Dimitra Ap. Georgiou, George E. Manoussakis, Ioannis Katsenos and George S. Androulakis, **Measuring students' emotional intelligence by applying item response theory**, in **Proceedings of 18th International Conference in Economy & Business**, Burgas, 20-24 August, Bulgaria, 2019.

Η συναισθηματική νοημοσύνη των φοιτητών μελετάται από πολλούς ερευνητές. Η συνηθέστερη προσέγγιση είναι μέσω της χρήσης δομημένων ερωτηματολογίων που εξετάζουν τους κύριους άξονες της. Συνήθως, για τον κάθε άξονα χρησιμοποιείται ένα πλήθος ερωτημάτων. Στόχος της εργασίας αυτής είναι να κατασκευαστεί ένα ισοδύναμο, μικρότερο ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνει επιλεγμένα ερωτήματα από κάθε άξονα. Η κεντρική ιδέα είναι με τη χρήση της θεωρίας απόκρισης ερωτημάτων (IRT) να επιτευχθεί η επιλογή των σημαντικότερων ερωτημάτων κάθε θεματικού άξονα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να δομείται ένα μικρότερο σε μέγεθος ερωτηματολόγιο, χωρίς ωστόσο να επηρεάζεται η ποιοτική του απόδοση. Για το σκοπό αυτό, το σύνολο των ερωτημάτων κάθε θεματικού άξονα αναλύεται με τη χρήση πολυδιάστατης θεωρίας απόκρισης ερωτημάτων ώστε να εντοπιστούν τα ερωτήματα με τη μεγαλύτερη διακριτική ικανότητα διαχωρισμού των απαντήσεων των ερωτώμενων. Τα ερωτήματα που προκύπτουν με αυτόν τον τρόπο από κάθε θεματική ενότητα δομούν ένα σημαντικά μικρότερο ερωτηματολόγιο. Από τα αριθμητικά δεδομένα της έρευνας προκύπτει ότι διατηρούνται τα περισσότερα πλεονεκτήματα του εκτενούς ερωτηματολογίου. Επομένως, το συνοπτικό ερωτηματολόγιο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αρχικό και εφόσον ανακύπτουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μπορεί να εφαρμόζεται το εκτεταμένο ερωτηματολόγιο. Με αυτόν τον τρόπο ίσως θα μπορούσε να εξεταστεί η πρακτική εφαρμογή του συνοπτικού ερωτηματολογίου με στόχο την εξασφάλιση έγκυρων αποτελεσμάτων σε σύντομο χρόνο.

- B6.** Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **Examining the influence of emotional intelligence on students' burnout**, in **Proceedings of 12th Annual Euromed Academy of Business Conference "Business Management Theories and Practices in a Dynamic Competitive Environment" (EMAB 2019)**, Thessaloniki, 18-20 September, Greece, 2019.

Στην εργασία αυτή γίνεται μία προσπάθεια ανάλυσης της επίδρασης της συναισθηματικής νοημοσύνης στο σύνδρομο της εξουθένωσης των φοιτητών. Συγκεκριμένα, η συναισθηματική νοημοσύνη αποδομήθηκε με χρήση διερευνητικής παραγοντικής ανάλυσης σε τέσσερις συνιστώσες. Αντίστοιχα, το σύνδρομο της εξουθένωσης αποδομήθηκε σε επτά συνιστώσες μέσω της ίδιας τεχνικής. Με χρήση ιεραρχικών δέντρων αναδρομικού διαχωρισμού ιεραρχήθηκαν ως προς τη σημαντικότητα επίδρασης τους στην εξουθένωση τα δομικά στοιχεία της συναισθηματικής νοημοσύνης. Περαιτέρω, με δεδομένο ότι στο σύνδρομο της εξουθένωσης συμβάλλουν μόνο έμμεσες επιδράσεις παραγόντων εκτός αυτών του ίδιου του φαινομένου, με χρήση δομικού υποδείγματος αποτιμήθηκε η συμβολή κάθε δομικού στοιχείου της συναισθηματικής νοημοσύνης στην εξουθένωση των φοιτητών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι σημαντικότεροι άξονες επίδρασης της συναισθηματικής νοημοσύνης πάνω στην εξουθένωση των φοιτητών είναι η δυσκολία ενσυναίσθησης - εμπάθειας, δηλαδή η αδυναμία τους να βλέπουν τα πράγματα από την οπτική γωνία των άλλων και να καταλαβαίνουν γιατί οι άλλοι αισθάνονται ότι αισθάνονται, και η έλλειψη συναισθηματικού αυτοπροσδιορισμού, δηλαδή η αδυναμία τους να κατανοήσουν και να εκφράσουν τα ίδια τους τα συναισθήματα.

- B7.** Dimitra Ap. Georgiou and George S. Androulakis, **Analysing factors affecting burnout in university students: the phenomenon of depersonalization**, in **Proceedings of 12th Annual Euromed Academy of Business Conference "Business Management Theories and Practices in a Dynamic Competitive Environment" (EMAB 2019)**, Thessaloniki, 18-20 September, Greece, 2019.

Στην εργασία αυτή γίνεται μία προσπάθεια να αναλυθούν οι παράγοντες που επιδρούν στο φαινόμενο της αποπροσωποποίησης ως αποτέλεσμα του συνδρόμου εξουθένωσης στους φοιτητές. Συγκεκριμένα, το φαινόμενο της αποπροσωποποίησης εξετάστηκε ως αποτέλεσμα των κυριότερων παραγόντων που προέκυψαν από εμφωλευμένα ιεραρχικά δέντρα αναδρομικού διαχωρισμού. Οι σημαντικότεροι παράγοντες αναλύθηκαν ομοίως με αντίστοιχα ιεραρχικά δέντρα αναδρομικού διαχωρισμού και αναλύθηκαν με δομικό υπόδειγμα εξισώσεων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι κυριότεροι παράγοντες που επιδρούν στο φαινόμενο της αποπροσωποποίησης στους φοιτητές είναι η δυσκολία συνεργασίας, ο κυνισμός – έλλειψη ενδιαφέροντος για τους άλλους και η σωματική - ψυχοσυναισθηματική εξουθένωση. Επιπρόσθετα, η συναισθηματική νοημοσύνη, η ικανοποίηση από το επίπεδο φοίτησης και το τμήμα σπουδών φαίνεται να αποτελούν παράγοντες που επιδρούν στο φαινόμενο της αποπροσωποποίησης.

Ερευνητικές εργασίες σε πρακτικά ελληνικών συνεδρίων με σύστημα κριτών

- C1. Γεώργιος Σ. Ανδρουλάκης, Δήμητρα Απ. Γεωργίου, Παντελής Κυπριανός, Γιώργος Σταμέλος, **Σκέφτονται την εγκατάλειψη μόνο οι κακοί φοιτητές;**, Πρακτικά 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Ξενοφοβία, Ομοφοβία, Σχολική Βία, Ενιαία Εκπαίδευση, Ιωάννινα, 2-4 Οκτωβρίου, 2020, **Επίσης σε:** Κοινωνία, Πολιτική και Εκπαίδευση, Μέρος III Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις της Εκπαιδευτικής Καθημερινότητας, ΠΕΔΙΟ Εκδοτική, σ. 325-342, 2021.

Το φαινόμενο της εγκατάλειψης των σπουδών αποτελεί παγκοσμίως μια αυξανόμενη ανησυχία για τα πανεπιστήμια. Πολλοί ερευνητές συνδέουν την εγκατάλειψη των σπουδών με μειωμένη ικανοποίηση από το αντικείμενο ή/και το επίπεδο σπουδών και με τη χαμηλή ακαδημαϊκή απόδοση των φοιτητών. Το ερευνητικό ερώτημα που τίθεται είναι εάν οι «καλοί» και οι ικανοποιημένοι από το αντικείμενο και το επίπεδο σπουδών φοιτητές, εγκαταλείπουν. Στην εργασία αυτή γίνεται μία προσπάθεια διερεύνησης της τάσης εγκατάλειψης των ενεργών φοιτητών σε σχέση με τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Για τον σκοπό αυτό αξιολογήθηκαν οι απαντήσεις 696 ερωτηματολογίων φοιτητών του Πανεπιστημίου Πατρών με χρήση ιεραρχικών δέντρων παλινδρόμησης των κατηγοριών των παραγόντων που συνέθεσαν την τάση για εγκατάλειψη. Συγκεκριμένα, για τους φοιτητές που είναι ικανοποιημένοι από το επίπεδο ή/και το αντικείμενο σπουδών και παρουσιάζουν καλή ακαδημαϊκή απόδοση, μελετήθηκαν περαιτέρω τα ιεραρχικά δέντρα δίνοντας έμφαση στους παράγοντες που σχετίζονται με την αύξηση της τάσης για εγκατάλειψη των σπουδών. Τα ευρήματα δείχνουν ότι ακόμα και οι φοιτητές που έχουν καλή ακαδημαϊκή απόδοση, είναι ικανοποιημένοι από το επίπεδο και το αντικείμενο σπουδών, δεν αποκλείεται ωστόσο να σκεφτούν να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους. Μερικοί από τους λόγους που μπορεί να τους ωθήσουν σε αυτό είναι η απογοήτευση από τις σπουδές τους, η έλλειψη ικανοποίησης από το έργο του διδακτικού προσωπικού και η έλλειψη καλής συνεργασίας και σχέσης με τους καθηγητές

- C2. Γεώργιος Ανδρουλάκης, Δήμητρα Γεωργίου, Μαρία Καίσαρη, **Ανεστραμμένη τάξη και συνεργατική μάθηση: μια νέα προσέγγιση της πανεπιστημιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας**, Πρακτικά 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης: Η εκπαίδευση σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης: Κοινωνιολογικές αναγνώσεις, Πάτρα, 21-23 Οκτωβρίου, 2022

Στην εργασία αυτή, εφαρμόζεται ένα νέο μοντέλο ανεστραμμένης τάξης στο πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πρόσφατης πανδημίας covid19. Η καινοτομία του μοντέλου έγκειται στο συνδυασμό δύο πτυχών της διαδικασίας της μάθησης των φοιτητών: οι φοιτητές συνεργάζονται σε μικρές ομάδες πριν από την τάξη (cooperative learning) και διδάσκουν επίσης σε ομάδες μέσα στην τάξη (group peer tutoring). Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτητές εναλλάσσονται στους ρόλους εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου στη διαδικασία εντός της τάξης. Το διδακτικό πείραμα πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών στο πλαίσιο του μαθήματος Μαθηματικός Λογισμός του Α' εξαμήνου. Από τους 344 συμμετέχοντες φοιτητές οι 179 επέλεξαν να ακολουθήσουν τις διαδικασίες της ανεστραμμένης τάξης ενώ οι 165 την παραδοσιακή διδασκαλία. Το κυριότερο εύρημα είναι η θετική επίδραση του προτεινόμενου μοντέλου της ανεστραμμένης τάξης στην ακαδημαϊκή απόδοση των φοιτητών, η οποία συνεχίζεται και μετά την πάροδο του εξαμήνου στα μαθηματικά αλλά και σε μαθήματα διαφορετικού γνωστικού αντικείμενου. Το προτεινόμενο μοντέλο ανεστραμμένης τάξης μπορεί να προσφέρει οφέλη στην εκπαιδευτική διαδικασία και στους φοιτητές τόσο σε περιβάλλοντα διαζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Διδακτορική Διατριβή

Ο τίτλος της Διδακτορικής Διατριβής είναι: «Σύγχρονες ποσοτικές μέθοδοι για τη μελέτη της εντατικοποίησης, ικανοποίησης και εξουθένωσης των φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης»

Περίληψη διδακτορικής διατριβής Τα βασικά χαρακτηριστικά του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος είναι κυρίως οι κοινές αξίες, το υψηλό επίπεδο αυτονομίας, το κριτικό πνεύμα, η δημιουργία νέας γνώσης, η εκπαιδευτική εμπειρία, το αλτρουιστικό ενδιαφέρον για τους φοιτητές, η εφαρμογή της λογικής, η χρησιμοποίηση των αποδείξεων, η εννοιολογική θεωρητική αυστηρότητα και η ανιδιοτελής αναζήτηση της αλήθειας μέσω της ακαδημαϊκής ελευθερίας.

Ωστόσο, το ακαδημαϊκό περιβάλλον δεν είναι «αποστειρωμένο» που σημαίνει ότι εγκυμονεί ή φιλοξενεί καταστάσεις που μπορεί να συνιστούν ή να αναχθούν σε προβλήματα για τους φοιτητές. Σε αυτό το πλαίσιο εμφανίζεται το σύνδρομο της φοιτητικής εξουθένωσης -γνωστό και ως ακαδημαϊκή εξουθένωση- έχοντας αιτίες πολυσύνθετης φύσης και επίδρασης.

Σκοπός της διατριβής ήταν η μελέτη αιτιωδών παραγόντων που συντελούν στο σύνδρομο της εξουθένωσης των φοιτητών αλλά και των συσχετίσεων που υφίστανται μεταξύ τους με στόχο τη δημιουργία ενός ενιαίου αιτιακού υπόβαθρου της φοιτητικής εξουθένωσης. Μεθοδολογικά το φαινόμενο της εξουθένωσης προσεγγίστηκε στη βάση της πολυπαραγοντικής στατιστικής ανάλυσης σε δομημένο ερωτηματολόγιο με θεματικές ενότητες που σχετίζονται με το φαινόμενο της εξουθένωσης των φοιτητών όπως στοιχεία φοιτητικής ζωής, ικανοποίησης από σπουδές και συναισθηματικής νοημοσύνης. Για τα ερωτήματα κάθε θεματικής ενότητας πραγματοποιήθηκε διερευνητική παραγοντική ανάλυση ώστε να βρεθούν τα λανθάνοντα χαρακτηριστικά που υπάρχουν πίσω από αυτά και έχουν αιτιώδη σχέση -δομικά στοιχεία- με αυτά. Σε κάθε ομάδα ερωτημάτων εφαρμόστηκε πολυτομική θεωρία απόκρισης ερωτημάτων -η οποία διέπεται από την ιδιότητα του αναλλοίωτου και για αυτό είναι ανεξάρτητη του ερωτηματολογίου που διατέθηκε, του δείγματος στο οποίο δόθηκε, δεν υποθέτει ίδια σφάλματα για όλους τους ερωτώμενους και δεν επηρεάζεται από μεροληψία -προκειμένου να εντοπιστούν οι κυρίαρχες ερωτήσεις/μεταβλητές που ασκούν τη μεγαλύτερη επίδραση σε αυτήν και να αξιολογηθούν αντικειμενικά όλες οι ερωτήσεις. Οι δέσμες αιτιών που προέκυψαν από την διερευνητική ανάλυση παραγόντων μελετήθηκαν περαιτέρω -ως εξαρτημένες μεταβλητές- κάνοντας χρήση ιεραρχικών δέντρων παλινδρόμησης με ανεξάρτητες μεταβλητές/παράγοντες που αναφέρονται στη βιβλιογραφία ως επηρεάζοντες τη φοιτητική εξουθένωση ώστε να αναδειχθούν οι σημαντικότεροι από αυτούς και οι αντίστοιχες αλληλεπιδράσεις τους. Τέλος, για να συνεκτιμηθούν οι επιδράσεις, έμμεσες ή/και άμεσες, σε κάθε δέσμη αιτιών που μελετήθηκε προσαρμόστηκε κατάλληλο δομικό υπόδειγμα εξισώσεων.

Τα κυριότερα ευρήματα της διατριβής περιλαμβάνουν:

- Τα επίπεδα της εξουθένωσης των φοιτητών διαφοροποιούνται αναλόγως του προφίλ της οικογένειας όπου μεγάλωσαν (δύο γονείς, μονογονεϊκή οικογένεια κ.α) με τους φοιτητές που προέρχονται από μονογονεϊκές οικογένειες με μητέρα να εμφανίζουν υψηλότερα επίπεδα εξουθένωσης.
- Τα επίπεδα της εξουθένωσης των φοιτητών διαφοροποιούνται αναλόγως τους έτους σπουδών φοίτησης με θετική συσχέτιση να εμφανίζεται μέχρι το προτελευταίο έτος σπουδών, μέγιστη τιμή στο προτελευταίο έτος και μικρή κάμψη στο τελευταίο έτος φοίτησης.
- Τα επίπεδα της εξουθένωσης των φοιτητών διαφοροποιούνται αναλόγως της σχολής φοίτησης. Τα μεγαλύτερα επίπεδα μέσης εξουθένωσης των φοιτητών εμφανίζονται στην Πολυτεχνική Σχολή ενώ τα μικρότερα στη Σχολή Υγείας. Τα επίπεδα μέσης εξουθένωσης στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών βρίσκονται κάτω από το μέσο όρο του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Η δέσμη αιτιών της ικανότητας συνεργασίας των φοιτητών με τους άλλους -βάσει της διερευνητικής παραγοντικής ανάλυσης- προέκυψε ότι επηρεάζεται από τη σωματική - ψυχοσυναισθηματική εξάντληση, την αποτελεσματικότητα και αυτοπραγμάτωση από τις σπουδές, την έλλειψη ενδιαφέροντος για σπουδές και απουσία, την ικανότητα αυτοελέγχου, τη δυσκολία ενσυναίσθησης, την έλλειψη συναισθηματικού αυτοπροσδιορισμού, την ικανότητα ετεροεπίγνωσης, την πίεση φόρτου εργασίας, την ικανοποίηση από το επίπεδο λειτουργιών, την ικανοποίηση από το συνολικό επίπεδο σπουδών, την επαρκή ενημέρωση και οργάνωση, την επάρκεια υποδομών φοίτησης και την αίσθηση ύπαρξης δικαιοσύνης και ανταμοιβής.
- Σημαντικοί παράγοντες άμεσης ή έμμεσης επιρροής στη δέσμη αιτιών έλλειψη ενδιαφέροντος για τους άλλους - κυνισμός αναδείχθηκαν η έλλειψη ενδιαφέροντος των σπουδαστών για τις σπουδές τους, η δυσκολία κατανόησης των άλλων μέσα στο πανεπιστήμιο, η σωματική και ψυχο-συναισθηματική τους εξάντληση, η έλλειψη συναισθηματικού τους αυτοπροσδιορισμού, η ικανοποίηση από το συνολικό επίπεδο σπουδών και η αποτελεσματικότητα και αυτοπραγμάτωση από τις σπουδές τους.
- Οι παράγοντες που επηρεάζουν σημαντικά στην δέσμη αιτιών της αποπροσωποποίησης των φοιτητών είναι η ύπαρξη δικαιοσύνης και ανταμοιβής, η επαρκής ενημέρωση και οργάνωση, η ψυχοσυναισθηματική εξάντληση, η αποτελεσματικότητα και αυτοπραγμάτωση από τις σπουδές, ο κυνισμός - έλλειψη ενδιαφέροντος για τους άλλους, η δυσκολία συνεργασίας με τους άλλους, το τμήμα φοίτησης, η ικανότητα αυτοελέγχου και η δυσκολία ενσυναίσθησης.
- Κατά τη διαδικασία αποτίμησης των ερωτημάτων με τη θεωρία απόκρισης ερωτημάτων δομήθηκαν συνοπτικά ερωτηματολόγια που δεν υπολείπονται των περισσότερων πλεονεκτημάτων των εκτενών ερωτηματολογίων που μπορούν να εφαρμοστούν σε μεγάλη κλίμακα και σε σύντομο χρόνο με στόχο την ανίχνευση της φοιτητικής εξουθένωσης και της συναισθηματικής νοημοσύνης των φοιτητών. Προέκυψε ότι περισσότερες από τις μισές ερωτήσεις του συνοπτικού ερωτηματολογίου πρέπει να εστιάζουν στις σπουδές των φοιτητών και στη συνεργασία με τους συμφοιτητές και τους καθηγητές τους. Όπου εντοπιστούν ενδείξεις ανίχνευσης των φαινομένων τότε μπορεί να γίνει χρήση των εκτενών ερωτηματολογίων για τη διεξοδικότερη εξέταση των φαινομένων.